

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів і банківської справи

М.О. Юнацький

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Кривий Ріг
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра фінансів і банківської справи

М.О. Юнацький

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів і банківської справи
Протокол № 1
від “29” серпня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № __1__
від “28” вересня 2017 р.

**Кривий Ріг
2017**

УДК 339.9:378.147(076.5)

Ю 47

Рецензенти:

П.Д. Камінський - канд. екон. наук, доцент

Ю.Ф. Гудзь - канд. екон. наук, доцент

Юнацький М.О.

Ю 47 Фінансовий менеджмент [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / М.О. Юнацький; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів і банківської справи. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 74 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів всіх форм навчання і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 339.9:378.147(076.5)

© Юнацький М.О., 2017

© Донецький національний
університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	19
Змістовий модуль 1. Організація фінансового менеджменту	19
Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ресурсами підприємства	25
Змістовий модуль 3. Стратегія фінансового менеджменту	29
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	35
Змістовий модуль 1. Організація фінансового менеджменту	35
Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ресурсами підприємства	48
Змістовий модуль 3. Стратегія фінансового менеджменту	54

ВСТУП

Фінансовий результат - головна мета діяльності у бізнесі, що є метою діяльності комерційної організації та реалізації інвестицій при здійсненні підприємницької діяльності. Якісна оцінка його у короткостроковому періоді та прийняття своєчасних управлінських рішень - запорука досягнення цілей підприємства та підвищення ринкової вартості бізнесу.

Мета вивчення дисципліни - оволодіння студентами базовими знаннями з теорії і практики управління фінансами підприємств, стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, формування вміння управляти операційною діяльністю, знаходження правильних фінансових рішень.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів із сутністю та теоретичними основами фінансового менеджменту;
- навчити студентів правильно застосовувати методичний інструментарій управління фінансами підприємства;
- виробити навички управління вхідними та вихідними грошовими потоками на підприємстві;
- сформуванати вміння застосовувати системний підхід до управління прибутком, інвестиціями, активами;
- обґрунтування необхідності та методик визначення вартості капіталу, оптимізації його структури;
- навчити студентів правильно оцінювати фінансові ризики та застосовувати інструменти антикризового управління підприємством.

Вивчення дисципліни “Фінансовий менеджмент” базується на фундаментальній підготовці студентів з таких дисциплін: “Гроші та кредит”, “Фінанси підприємств”, “Фінансовий аналіз”, “Фінансовий ринок”, “Страховання”, “Фінансова діяльність суб'єктів підприємства”.

У результаті вивчення дисципліни “Фінансовий менеджмент” студент має отримати глибокі знання з управління фінансами підприємств за умов ринкової економіки, навички самостійного творчого мислення, прийняття оптимальних фінансових рішень, що забезпечують зростання прибутку та капіталу, стабілізація діяльності підприємства, підвищення добробуту його працівників і власників.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **компетенції:**

знання і розуміння:

теорій розвитку та економічного зростання
механізмів розрахунку вартості у часі
теоретичних засад операційного аналізу;
особливостей методології фінансового планування, основні правила ризик-менеджменту;

змісту та логіки основних задач, які вирішуються системою фінансового управління підприємством

застосування знань і розуміння:

уміння оцінювати якість управління підприємством на основі аналізу його грошових потоків

уміння систематизувати витрати підприємства, проводити розрахунок точки безбитковості та операційний аналіз

уміння управляти основними елементами оборотних активів

уміння визначати ціну капіталу та оцінювати його структуру

уміння визначати ціну капіталу та оцінювати його структуру

уміння оцінювати ефективність реалізації інвестиційних проектів

володіння методами розробки бюджету підприємства, оцінки фінансового ризику;

уміння аналізувати фінансову звітність підприємства

уміння проводити діагностику ймовірності банкрутства підприємства.

уміння реалізовувати загальні і специфічні функції управління підрозділами, які пов'язані з реалізацією стратегії економічного розвитку держави

формування суджень:

здатність обґрунтовувати доцільність та необхідність використання у фінансових розрахунках вартості грошей у часі

здатність визначити методи та механізми формування системи забезпечення фінансового менеджменту

здатність обґрунтувати функції держави у формуванні та реалізації стратегії управління структурою капіталу

здатність визначити особливості управління грошовими потоками

здатність встановити фактори, які здійснюють вплив на формування та розподіл чистого прибутку

здатність визначити методи та механізми використання операційного і фінансового важелів

здатність встановлювати переваги та недоліки формування інвестиційної політики підприємства

здатність встановлювати параметри оцінки ефективності стратегії економічного розвитку

**ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ**

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 6	Обов'язкова дисципліна спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Загальна кількість годин – 180	Семестр	
	1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 7	Лекції	
	24 год.	
	Практичні, семінарські	
	36 год.	
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
120 год.		
Вид контролю: екзамен		

2. Ціль та завдання дисципліни

Мета - оволодіння студентами базовими знаннями з теорії і практики управління фінансами підприємств, формування вміння управляти операційною та інвестиційною діяльністю, пошук оптимальних фінансових рішень.

Завдання - вивчення змісту та завдань фінансового менеджменту, питань управління оборотними активами підприємства, оптимізації фінансової структури капіталу, оцінки підприємницьких ризиків, управління прибутком, портфелем цінних паперів, фінансовим станом підприємства, дивідендної та інвестиційної політики.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	сам. робота		л	п	лаб.	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Організація фінансового менеджменту										
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	12	2	2		8					
Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	13	2	2		9					
Тема 3. Управління грошовими потоками	14	2	2		10					
Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	14	2	2		10					
Разом за змістовим модулем 1	53	8	8		37					
Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ресурсами підприємства										
Тема 5. Управління прибутком.	15	2	2		11					
Тема 6. Управління активами	14	2	2		10					
Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	14	2	2		10					
Разом за змістовим модулем 2	43	6	6		31					
Змістовий модуль 3. Стратегія фінансового менеджменту										
Тема 8. Управління інвестиціями	16	2	4		10					
Тема 9. Управління фінансовими ризиками	16	2	4		10					
Тема 10. Аналіз фінансових звітів	18	2	4		12					
Тема 11. Внутрішньфірмове прогнозування і планування	16	2	4		10					
Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві	18	2	6		10					
Разом за змістовим модулем 3	84	10	22		52					
Усього годин	180	24	36	-	120					

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар - розгорнута бесіда Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	2
3	Семінар запитань і відповідей Тема 3. Управління грошовими потоками	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у	2

	фінансових розрахунках	
5	Семинар - дискусія Тема 5. Управління прибутком.	2
6	Семинар запитань і відповідей Тема 6. Управління активами	2
7	Семинар - дискусія Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	2
8	Семинар з виконанням практичних задач Тема 8. Управління інвестиціями	4
9	Семинар - розгорнута бесіда Тема 9. Управління фінансовими ризиками	4
10	Семинар - розгорнута бесіда Тема 10. Аналіз фінансових звітів	4
11	Семинар - розгорнута бесіда Тема 11. Внутрішньфірмове прогнозування і планування	4
12	Семинар - розгорнута бесіда Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві	6

5. Індивідуальні завдання

1. Підготовка оглядів періодичної і наукових монографій.
2. Підготовка рефератів (доповідей) та наукових статей.
3. Аналіз доповідей міжнародних організацій.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Організація фінансового менеджменту			
Семинар - розгорнута бесіда Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар з виконанням практичних задач Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	9	2. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар запитань і відповідей Тема 3. Управління грошовими потоками	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка доповіді	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Разом змістовий модуль 1	37		
Семинар з виконанням практичних задач Тема 4.	10	2. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань	Усне опитування, спостереження за

Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках		2. Підготовка доповіді	участь у дискусії, оцінювання доповіді
Змістовий модуль 2. Управління фінансовими ресурсами підприємства			
Семинар з виконанням практичних задач Тема 5. Управління прибутком	11	3. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка доповіді	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар з виконанням практичних задач Тема 6. Управління активами	10	4. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка доповіді	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар з виконанням розрахункових задач Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу	10	5. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка доповіді	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Разом змістовий модуль 2	31	6.	
Змістовий модуль 3. Стратегія фінансового менеджменту			
Семинар з виконанням розрахункових задач Тема 8. Управління інвестиціями	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до обговорення кейсу 3. Підготовка доповіді	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар з виконанням розрахункових задач Тема 9. Управління фінансовими ризиками	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка доповіді	Усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар з виконанням розрахункових задач Тема 10. Аналіз фінансових звітів	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар запитань і відповідь Тема 11. Внутрішньфірмове прогнозування і планування	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Самотестування 3. Підготовка до обговорення кейсу 4. Підготовка доповіді	Усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Семинар-дискусія Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення теоретичних питань 2. Підготовка до письмового опитування 3. Підготовка доповіді	Усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді
Разом змістовий модуль 3	52		

Разом	120	
-------	-----	--

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні							Предметно-спеціальні				
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5
1. Знання теоретичних основ фінансового менеджменту: а саме сутності та його складових; етапів розвитку та становлення; механізму фінансового менеджменту, основних концепцій фінансового менеджменту									+			
2. Знання сутності та підходів до застосування ключових інструментів управління активами та прибутком суб'єктів господарювання.										+		+
3. Уміння досліджувати та оцінювати стан управління грошовими потоками суб'єктів господарювання, проводити аналіз «якості» та достатності чистого грошового потоку, ліквідності грошових потоків, ефективності та ступеню реінвестування чистого грошового потоку, здійснювати аналіз збалансованості грошових потоків, застосовувати метод техніко-економічних розрахунків, метод кореляційного аналізу, метод сценаріїв, метод імітаційного моделювання (метод Монте-Карло), математичні методи (метод експоненціального згладжування, Байєсівський метод), логістичний підхід										+		+
4. Уміння оперувати законодавчо-нормативною базою та розрахунковим інструментарієм при оцінці ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства									+			+
5. Уміння розрахувати майбутню вартість грошей з використанням декурсивного та антисипативного методу, майбутню вартість грошей при плаваючих по періодах ставкам складних відсотків, майбутньої								+				+

вартості грошей з урахуванням інфляції по схемі складних відсотків, розрахувати справжню вартість грошей за допомогою математичних та банківських методів, застосовувати на практиці фінансові розрахунки з використанням ануїтетів.											
6. Уміння застосовувати на практиці метод операційного левериджу з метою оптимізації валового прибутку, застосовувати американську та європейську концепції визначення ефекту фінансового левериджу.											
7. Уміння використовувати на практиці етапи політики управління оборотними активами підприємства, управління дебіторською заборгованістю, математичний алгоритм розрахунку максимального і середнього залишку грошових коштів у відповідності з основними моделями, застосовувати алгоритм визначення оптимального розміру залишку грошових активів, оптимізувати розмір поточних запасів товарно-матеріальних цінностей.											
8. Навички визначати оптимальні загальні потреби в капіталі, розуміння політики формування власних фінансових ресурсів підприємства, забезпечувати найбільш ефективні форми і умови залучення позикового капіталу з різних джерел у відповідності з потребами розвитку підприємства, використовувати та розраховувати показник вартості капіталу в діяльності підприємства, вирішувати завдання оптимізації структури капіталу											
9. Здатність формувати інвестиційну стратегію суб'єктів господарювання, оцінювати ефективність управління капітальними інвестиціями, застосовувати методи і прийоми для проведення інвестиційного аналізу, оцінювати можливості залучення											

інвестиційних ресурсів											
------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійне опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів);

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1.	1	-	1	-	-	2
Тема 2.	1	-	1	-	-	2
Тема 3.	1	1	1	-	-	3
Тема 4.	1	1	1	-	-	3
Разом змістовий модуль 1	4	2	4	-	4	14
Змістовий модуль 2.						
Тема 1.	1	1	1	-	-	3
Тема 2.	1	1	1	-	-	3
Тема 3.	1	1	1	-	-	3
Разом за змістовим модулем 2	3	3	3	2	3	14
Змістовий модуль 3.						
Тема 1.	1	1	1	-	-	3
Тема 2.	1	1	1	-	-	3
Тема 3.	1	1	1	-	-	3
Тема 4.	1	1	1	-	-	3
Тема 5.	1	1	1	-	-	3

Разом за змістовим модулем 3	5	5	5	2	5	22
Разом						50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми "TestXPro"

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:
 0-40 балів - теоретична частина (тестування);
 0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання *тестових завдань* (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання *теоретичної частини* екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання **практичної частини** (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	

70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Навчальний посібник.
2. Електронний конспект лекцій.
3. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
4. Індивідуальні завдання.
5. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Фінансовий менеджмент [Текст] : конспект лекцій / М.О. Юнацький; ДонНУЕТ. - Кривий Ріг, 2017. - 300 с.
2. Фінансовий менеджмент: методичні рекомендації для організації самостійної роботи з курсу для студентів економічних спеціальностей / Александрова Г.М. - Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2015. - 82 с.
3. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
4. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
5. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
6. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
7. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
8. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8
9. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб.: рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко; М-во освіти і науки України. - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 408 с.
10. Синчак В.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Синчак В. П., Крушинська А. В. ; Хмельницьк. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельницьк. ун-т упр. та права, 2013. - 503 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 494-503.
11. Спасів Н.Я. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Спасів Н. Я., Орищин Т. М. ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. - 294 с.

12. Турило А. М. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Турило, М. В. Адаменко. - Кривий Ріг : Вид. дім, 2012. - 271 с.
13. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
14. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
15. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
16. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.
17. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
18. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978966-402-111-8
19. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3
20. Юрчишена Л.Н. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 252-255. - 300 экз. - ІБК 978-966-26-96-40-0

Додаткова

21. Іванюта П. В. Управління ресурсами і витратами. Навч. посіб., 2-ге вид. / П. В. Іванюта, С. М. Іванюта, О.П. Лугівська. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 320 с.
22. Калетнік Г.М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Хай-Тек Прес, 2010. - 320 с.
23. Кравчук О.М., Лешук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 504 с.
24. Кузьмін, О. Є. Економічна діагностика : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. - К. : Знання, 2012. - 318 с.
25. Поважний О. С. Корпоративне управління : підруч. / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. О. Харламова ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. держ. ун-т упр. - К. : Кондор, 2013. - 244 с.
26. Фінансовий менеджмент у запитаннях та відповідях / Тридіт О. М., Азаренкова Г. М., Біломістний О. М., Орехова К. В. - Л.: Новий світ - 2000, 2013. - 256 с.
27. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. / Мицак О.В. - К.: Магнолія 2006, 2013. - 232 с.

28. Фінансовий менеджмент: практикум / Азаренкова Г. М., Антоненко О. І. Мартюшева Л.С. Піскунов Р.О. - Л.: Новий світ - 2000, 2013. - 308 с.
29. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ, які навч. за освіт.-проф. програмою магістра за спец. "Економіка підприємства" / [В. В. Краснова та ін. ; за заг. ред. В. В. Краснової] ; Донец. нац. ун-т, Екон. ф-т. - Донецьк : ДонНУ, 2013. - 469 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 455-462. - 300 экз. - ІБК 978-966-639-594-1
30. Черкасов В.Е. Финансовый менеджмент Электронный ресурс : учеб.-метод.пособие / В.Е.Черкасов; Тверс. ин-т экон. и менедж., Каф.фин. - Донецк : ДонНУЭТ, 2013. - Локал компьтер.сеть НБ ДонНУЭТ
31. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент : Підручник. - К.: Знання, 2006. - 439 с.
32. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз [Текст]: навч. посіб. / О.О. Шеремет; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т харч. технологій. - К.: Кондор, 2011. - 196 с.
33. Щербатих Д.В. Антикризовий механізм фінансового менеджменту промислових підприємств [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Щербатих Денис Володимирович ; ПВНЗ "Європ. ун-т". - Київ, 2014. - 20 с.

Інформаційні ресурси

34. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
35. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
36. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
37. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
38. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
39. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
40. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з екрана.
41. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. / Т. М. Тігова, Л. С. Селіверстова, Т. Б. Процюк ; Національна академія внутрішніх справ, Навчально-науковий інститут права та психології, Ф-т правового забезпечення підприємницької діяльності та психології науки, молоді та спорту України. - [Донецьк : ДонНУЕТ, 2013]. - Локал. комп'ютер. мережа НБ ДонНУЕТ. - Систем. вимоги: ПК з процесором ; MS Windows 2000. - Назва з тит. екрана. - Навч. посіб. із Інтернета: Демонстративна версія Центр учбової літератури. - К. 2012. - Режим доступу: www.culononline.com.
42. Журнал «Актуальні проблеми економіки» — <http://www.eco-science.net/> 43. Журнал «Економіка і держава» — www.economy.in.ua

44. Журнал «Економіка і прогнозування» — www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/
45. Журнал «Економіка та держава» — www.economy.in.ua/
46. Журнал європейської економіки — www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/
47. Журнал «Фінанси України» — www.mmfin.gov.ua/Законодавство
України. Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
48. Офіційний сайт міжнародного агентства новин і фінансової інформації Reuters [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.reuters.com/
49. Офіційний сайт міжнародного агентства фінансової інформації Dow Jones [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.dowjones.com/
50. Офіційний сайт міжнародного агентства фінансової інформації Bloomberg [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bloomberg.com/>

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ
ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Семінар 1.1 «Сутність фінансового менеджменту.»

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.** У чому полягає суттєва різниця між фінансами та фінансовими ресурсами підприємства?
- 2.** Якою є основна мета фінансового менеджменту?
- 3.** Що на вашу думку є предметом фінансового менеджменту?
- 4.** У чому різниця між стратегією і тактикою фінансового менеджменту?
- 5.** Чи погоджуєтесь Ви з твердженням, що методи фінансового менеджменту є інструментами реалізації фінансової політики підприємства?

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Презентація рефератів (доповідей).*

4. *Вирішення практичних завдань:*

1. Побудувати схему принципів фінансового менеджменту.

2. Розкрити зміст функцій фінансового менеджменту як керуючої системи та спеціальної галузі управління підприємством. Навести приклади.

3. Побудувати таблицю завдань стратегічного та оперативно-тактичного фінансового менеджменту.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Семінар 2.1 Система забезпечення фінансового менеджменту: склад і принципи побудови.

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Дайте характеристику внутрішніх і зовнішніх користувачів фінансової інформації.
2. Які вимоги висуваються до фінансової інформації?
3. Які показники формуються із зовнішніх і внутрішніх джерел інформації?
4. Поняття внутрішнього фінансового контролю на підприємстві. Для чого він необхідний?
5. Дайте визначення фінансового контролінгу.
6. Охарактеризуйте основні функції контролінгу.
7. В чому полягають завдання служби фінансового контролінгу?

2. *Економічний диктант.*

3. *Аналіз доповідей міжнародних організацій.*

4. *Обговорення практичних питань.*

1. Поясніть різницю між горизонтальним і вертикальним аналізом фінансових звітів. Які завдання досягаються при застосуванні вказаних методів аналізу?
2. Чим пояснюється необхідність групування фінансових показників за певними ознаками?
3. Чи існують відмінності у застосуванні середніх величин у фінансовому аналізі і статистиці?
4. Які основні умови і обмеження застосування методу порівняння в процесі аналізу фінансових звітів підприємства?

Тема 3. Управління грошовими потоками

Семінар 3.1 Основні стадії управління грошовими потоками.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте класифікацію грошових потоків за основними ознаками.
2. Опишіть структуру вхідних грошових потоків на підприємстві та їх характеристики.
3. Назвіть основні стадії управління грошовими потоками.
4. Які грошові потоки підприємства є вихідними?
5. За якою формулою розраховується сума чистого грошового потоку?
6. Назвіть фактори, що впливають на абсолютну суму грошового потоку.
7. Обґрунтуйте виявлення резервів оптимізації грошових потоків підприємства та їх планування на майбутні період.

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

Завдання 3.1. Сума прибутку до оподаткування підприємства складає 200 тис. грн. Вартість основних фондів 600 тис. грн. Норма амортизації 10%. Сума запасів зі звітний рік зросла на 25 тис. грн., сума дебіторської заборгованості - на 100 тис. грн. При цьому підприємство розрахувалось з кредиторам за товари на суму 30 тис. грн. Норма відрахування до резервного фонду 7% від чистого прибутку підприємства.

Окрім того, підприємство сплатило податки у сумі 50 тис. грн., заробітну плату оперативному та адміністративному персоналу - 250 тис. грн. Сума виручки від реалізації 700 тис. грн. Сума коштів, виплачених за придбання сировини та матеріалів склала 84,5 тис. грн.

Розрахувати чистий грошовий потік від операційної діяльності прямим та непрямим методами.

Завдання 3.2. Виручка від реалізації продукції фірми в 2012 році склала 400 тис. грн. Умови продажу товарів у кредит були такі: 1/10, чисті 30. При діючій кредитній політиці 50% клієнтів оплачують покупку на 10-й день і користуються знижкою, 40% - на 30-й, а 10% затримують оплату до 40-го дня.

Частка змінних витрат фірми дорівнює 70%. Доподаткова ціна капіталу, інвестованого в дебіторську заборгованість, складає 20%. Хоча фірма щорічно витрачає 5 тис. грн. на аналіз платоспроможності потенційних клієнтів і повернення прострочених платежів, 2,5% обсягу реалізації так і залишаються неоплаченими.

Визначити:

- а. середній період погашення дебіторської заборгованості;
- б. загальні витрати, пов'язані з наданням знижок;
- в. витрати на підтримання дебіторської заборгованості;

г. вартість безнадійних боргів

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

Семінар 4.1 Сутність компаундирування, базові формули.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Необхідність визначення вартості грошей у часі.
2. Сутність компаундирування, базові формули.
3. Сутність дисконтування, базові формули.
4. Методи нарахування відсотків у фінансових операціях.
5. Поняття і види ануїтету

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

Завдання 4.1. Необхідно визначити суму простого відсотка за рік при наступних умовах: первинна сума вкладу - 1000 ум. грошових од.; процентна ставка, що виплачується щокварталу - 20%.

Завдання 4.2. Необхідно визначити суму дисконту за простим відсотком за рік при наступних умовах: кінцева сума внеску визначена в розмірі 1000 ум. грошових од.; дисконтна ставка складає 20% в квартал.

Завдання 4.3. Необхідно визначити майбутню вартість внеску і суму складного відсотка за весь період інвестування при наступних умовах: первісна вартість вкладу - 1000 ум. грошових од.; процентна ставка, яка використовується при розрахунку суми складного відсотка, встановлена в розмірі 20% в квартал; загальний період інвестування - один рік.

Завдання 4.4. Необхідно визначити справжню вартість грошових коштів і суму дисконту по складним відсоткам за рік при наступних умовах: майбутня вартість грошових коштів визначена в розмірі 1000 ум. грошових од.; використовувана для дисконтування ставка складного відсотка становить 20% в квартал.

Завдання 4.5. Необхідно визначити річну ставку прибутковості облігації при наступних умовах: номінал облігації, що підлягає погашенню через три роки, становить 1000 ум. грошових од.; ціна, за якою облігація реалізується в момент її емісії, становить 600 ум. грошових од.

Завдання 4.6. Необхідно визначити ефективну середньорічну процентну ставку при наступних умовах: грошова сума 1000 ум. грошових од, поміщена в комерційний банк на депозит строком на 2 роки: річна процентна ставка, за якою щоквартально здійснюється нарахування відсотка, становить 10% (0,1).

Завдання 4.7 Перед інвестором стоїть завдання розмістити 100 ум. грошових од. на депозитний вклад строком на один рік. Один банк пропонує інвесторові виплачувати дохід за складними відсотками у розмірі 23% в квартал; другий - у розмірі 30% один раз на чотири місяці; третій - в розмірі 45% два рази в році; четвертий - у розмірі 100% один раз на рік.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5. Управління прибутком підприємства

Семінар 5.1 Формування прибутку підприємства у сучасних умовах господарювання

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Зміст і завдання управління формування прибутку підприємства.
 2. Формування прибутку підприємства у сучасних умовах господарювання. Види операційного прибутку.
 3. Система аналізу „взаємозв’язок затрат, обсягу реалізації і прибутку” в управлінні прибутком.
 4. Зміст і завдання управління розподілом прибутку.
 5. Дивідендна політика підприємства. 2. Індивідуальне тестування.
3. *Вирішення практичних завдань.*

Завдання 5.1. Виручка від реалізації продукції складає 600 тис. грн. Сума змінних витрат на виробництво продукції - 120 тис. грн., постійних - 180 тис. грн. Розрахувати показники маржинального доходу та валового прибутку, поріг рентабельності у грошовому та якісному виразах, а також запас фінансової міцності якщо підприємством було вироблено 35 тис. одиниць товару та реалізовано його по ціні 12 грн. за штуку.

Завдання 5.2. Виручка від реалізації продукції складає 800 тис. грн. Сума змінних витрат на виробництво продукції - 180 тис. грн., постійних - 220 тис. грн. Розрахувати показники маржинального доходу та валового прибутку, поріг рентабельності, запас фінансової міцності у грошовому та якісному виразах, якщо підприємством було вироблено 40 тис. одиниць товару та реалізовано його по ціні 20 грн. за штуку.

Завдання 5.3. Поріг рентабельності підприємства складає 260 тис. грн., маржинальний дохід - 500 тис. грн., валовий прибуток - 300 тис. грн. Розрахувати чисту виручку від реалізації, запас фінансової міцності та суму змінних витрат.

Завдання 5.4. Рівень маржинального доходу складає 73%. Сума виручки від реалізації дорівнює 1 440 тис. грн., постійні витрати підприємства - 230 тис. грн.

Розрахувати поріг рентабельності та запас фінансової міцності підприємства у грошовому та натуральному виразі, якщо підприємство випустило 20 тис. одиниць товару та реалізувало його за ціною 72 грн. Зробити висновок щодо рівня запасу фінансової міцності.

Завдання 5.5. Статутний капітал ПАТ складається з 9000 звичайних акцій номінальною вартістю 20 грн. та 1000 привілейованих акцій номінальною вартістю 25 грн. За підсумками діяльності у звітному році підприємство одержало 16000 грн. чистого прибутку. На дивідендні виплати вирішено спрямувати 50 % чистого прибутку.

Визначити розмір дивідендів на одну звичайну акцію, якщо ставка дивіденду з привілейованих акцій становить 30 %.

Тема 6. Управління активами

Семінар 6.1 Формування та управління фінансово-експлуатаційними потребами в обігових коштах.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Дайте визначення сутності та класифікації активів підприємства.
2. В чому полягають принципи формування активів підприємства?
3. Охарактеризуйте структуру і склад активів підприємства.
4. У чому полягає порядок визначення потреби в оборотних активах підприємства?
5. Наведіть характеристику кругообігу оборотних активів у процесі господарської діяльності підприємства.
6. Охарактеризуйте управління виробничими запасами підприємства?
7. У чому особливості управління дебіторською заборгованістю?
8. Яким чином здійснюється управління грошовими активами підприємства?

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

Завдання 6.1 На основі наведених даних визначте фінансово-експлуатаційні потреби підприємства та поясніть їх економічний зміст:

- виручка від реалізації продукції за квартал - 18000 грн;
- оборотність дебіторської заборгованості - 24 днів;
- оборотність кредиторської заборгованості - 26 днів;
- норма запасу матеріальних цінностей - 9 днів.

Завдання 6.2. Розрахувати показники оборотності наступних активів (у днях), операційний та фінансовий цикли, якщо сума виручки від реалізації продукції складає 800 тис. грн.:

Показник	Вартість, тис. грн.
Запаси	120
Готова продукція	500
Товари	200
Дебіторська заборгованість	150
Кредиторська заборгованість	220

Завдання 6.3. Проаналізувати структуру та динаміку активів підприємства за 2 роки. Зробити висновки. Визначити вид діяльності підприємства.

Актив	Базисний	Звітний
I. Необоротні активи		
Основні засоби	36 341	23 443
Фінансові інвестиції	67 970	29 607
Довгострокова дебіторська заборгованість	4 404	4 000
Інші необоротні активи	9 379	3 651
Усього за розділом I	118 094	60 701
II. Оборотні активи		
Виробничі запаси	9 170	9 500
Готова продукція	2 972	2 042
Товари	2 429	555
Дебіторська заборгованість за товари	47 467	60 222
Грошові кошти в національній валюті	1 456	132
Інші оборотні активи	54 769	32 405
Усього за розділом II	118 263	104 856
Баланс	*	*

Завдання 6.4. Виручка від реалізації продукції в підприємстві за квартал склала 12300 тис. грн.; обіговість дебіторської заборгованості - 27 днів; обіговість кредиторської заборгованості - 38 днів. Норма запасу матеріальних цінностей - 22 дні.

Виходячи з наведених даних слід розрахувати поточні фінансові потреби підприємства.

Завдання 6.5. Виходячи з наведених даних розрахуйте поточні фінансові потреби підприємства: виручка від реалізації продукції за квартал 10800 тис. грн.; обіговість дебіторської заборгованості - 25 днів.; обіговість кредиторської заборгованості - 35 днів. Норма запасу матеріальних цінностей - 20 днів.

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу

Семінар 7.1 Визначення загальної потреби в капіталі..

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте капітал і його сутність.
2. Дайте визначення вартості капіталу.
3. У чому полягає сутність власного капіталу підприємства?
4. Назвіть складові власного капіталу та їх характеристику.
5. Які показники визначають ціну капіталу?
6. Дайте визначення ціни акціонерного капіталу.
7. Обґрунтуйте визначення ціни нерозподіленого прибутку.
8. В чому полягає оптимізація структури капіталу?
9. Як впливає структура капіталу на фінансування акціонерного товариства.
10. Дайте характеристику структури капіталу та інвестиційної діяльності підприємства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

Завдання 7.1. Маємо дані по підприємству:

Показники	тис. грн.
1. Виручка від реалізації	15000
2. Змінні витрати	10500
3. Постійні витрати	2500
4. Власний капітал	6000
5. Позиковий капітал	2000
6. Середня ставка процентів за	24 %

Розрахувати ефект фінансового левериджу. Зробіть висновки про ефективність використання позикових коштів на підприємстві.

Завдання 7.2. Необхідна майбутня вартість інвестицій складає 1 000 тис. грн., очікуваний рівень прибутковості 11%. Строк інвестицій - 8 років. Розрахувати потрібну суму вкладень.

Сума первісних інвестицій підприємства становить 800 тис. грн. Проект розрахований на 5 років. У перший рік планується отримання збитку у розмірі 150 тис. грн., а починаючи з 2 року прибутки: 2 рік - 400 тис. грн., 3 рік - 450 тис. грн., 4 рік - 450 тис. грн., 5 рік - 400 тис. грн. Ставка дисконтування складає 16%.

Розрахувати чисту приведену вартість інвестицій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 8. Управління інвестиціями

Семінар 8.1 Управління формуванням інвестиційного портфеля..

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте економічну сутність і класифікацію інвестицій.
2. Дайте визначення інвестиційної політики підприємства.
3. Назвіть форми реальних інвестицій та їх характеристика.
4. Надайте класифікацію інвестиційних проектів підприємства.
5. Методи оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів.
6. Форми фінансових інвестицій та їх характеристика.
7. У чому сутність розробки політики управління фінансовими інвестиціями.
8. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій.
9. Формування портфеля фінансових інвестицій.

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

Завдання 8.1. Є можливість інвестувати 100 тис. грн. у без ризиковий проект на 2 роки. Доход від проекту - 123 тис. грн. Оцінити рівень прибутковості проекту (процентну ставку). Підприємство вклало у проект 300 тис. грн. Очікується доходність: 1 рік - 70 тис. грн., 2 рік - 170 тис. грн.,

3 рік - 270 тис. грн. Прогнозований рівень інфляції - 13%. Розрахувати чисту приведену вартість інвестицій з урахуванням інфляції.

Завдання 8.2. Необхідна майбутня вартість інвестицій складає 1 000 тис. грн., очікуваний рівень прибутковості 11%. Строк інвестицій - 8 років. Розрахувати потрібну суму вкладень.

Сума первісних інвестицій підприємства становить 800 тис. грн. Проект розрахований на 5 років. У перший рік планується отримання збитку у розмірі 150 тис. грн., а починаючи з 2 року прибутки: 2 рік - 400 тис. грн., 3 рік - 450 тис. грн., 4 рік - 450 тис. грн., 5 рік - 400 тис. грн. Ставка дисконтування складає 16%. Розрахувати чисту приведену вартість інвестицій.

Завдання 8.3. Є можливість інвестувати 740 тис. грн. у без ризиковий проект на 2 роки. Сума відсотків від проекту - 500 тис. грн. Оцінити рівень прибутковості проекту (процентну ставку).

Підприємство вклало в інвестиційний проект певну суму коштів. За рівня інфляції 18% у перший рік реалізації проекту підприємство отримало 320 тис. грн., 2 рік - 360 тис. грн., 3 рік - 500 тис. грн. Чиста приведена вартість проекту склала 980 тис. грн. Якою була сума первісних інвестицій?

Завдання 8.4. Через 3 роки підприємство бажає закупити нове обладнання

на суму 1 500 тис. грн. Воно планує відкрити депозит у банку, який пропонує 16,5% річних за складною схемою нарахування. Визначити необхідну суму внеску.

Завдання 8.5. Підприємство вкладо у проект 800 тис. грн. Очікується доходність: 1 рік - 170 тис. грн., 2 рік - 600 тис. грн., 3 рік - 200 тис. грн. Прогнозований рівень інфляції - 15%. Розрахувати чисту приведену вартість інвестицій з урахуванням інфляції.

Завдання 8.6. Визначити майбутню вартість 2000 грн., якщо ці гроші вкладені у банк на 4 роки під 17% річних (складні відсотки).

У підприємства є 19 000 грн. та можливість придбати актив, щоб через 2 роки його продати за 25 000 грн. Однак, існує альтернатива відкрити на дану суму депозит з рівнем прибутковості 18,5%. Який з варіантів є вигіднішим?

Семінар 8.2 Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій..

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сформулюйте сутність та етапи управління реальними інвестиціями підприємства.
2. Охарактеризуйте основні види інвестиційних проектів та вимоги до їх розробки.
3. Дайте характеристику основних джерел фінансування інвестиційних проектів.
4. Охарактеризуйте основні методи оцінки ефективності інвестиційних проектів.
5. Визначте сутність та порядок формування програми реальних інвестицій.
6. Охарактеризуйте сутність та порядок управління фінансовими інвестиціями підприємства.

2. Презентація рефератів (доповідей).

3. Економічний диктант.

Інвестиції, інвестиційна діяльність підприємства, інвестиційна стратегія, початкові інвестиції, грошовий потік, ставка дисконту (ставка капіталізації, % ставка), чиста теперішня вартість (Net Present Value, NPV) проекту, внутрішня норма рентабельності інвестицій (IRR), індекс прибутковості (Profitability Index, PI), оптимальний портфель цінних паперів.

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

Семінар 9.1 Методи оцінки ризиків.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Порядок виявлення та оцінки ризиків.
 2. Показники оцінки фінансових ризиків.
 3. Організація ризик-менеджменту на підприємстві.
 4. Премія за ризик та порядок її визначення.
 5. Хеджування як інструмент нейтралізації ризиків.
 6. Зовнішнє страхування фінансових ризиків.
 7. Механізм диверсифікації фінансових вкладень підприємства
 8. Прогнозування ризиків.
2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Вирішення практичних завдань.*

Завдання 9.1. Підприємство має дві альтернативи вкладення коштів. За умови реалізації інвестиційного проекту сума первісних інвестицій підприємства становитиме 100 тис. грн. Проект розрахований на 5 років.

У перший рік планується отримання збитку у розмірі 25 тис. грн., а починаючи з 2 року прибутки: 2 рік - 50 тис. грн., 3 рік - 150 тис. грн., 4 рік - 150 тис. грн., 5 рік - 200 тис. грн. Ставка дисконтування складає 12%.

Розрахувати чисту приведену вартість інвестицій. Другою альтернативою є поміщення 100 тис. грн. до комерційного банку під складні відсотки 18% на 5 років. Оцінити майбутню вартість внеску.

Завдання 9.2. Знайти річну процентну ставку, яка б забезпечила реальну ставку доходності операції 12%, якщо річний темп інфляції становить 20% .

Завдання 9.3. Розрахуйте, що вигідніше для підприємства:

- покласти 120 тис. грн. в банк під 30 % річних з нарахування відсотків 1 раз на рік;

- покласти 120 тис. грн. в банк під 30 % річних з нарахування відсотків кожний квартал;

покласти 120 тис. грн. в банк під 30 % річних з нарахування відсотків кожний місяць.

Семінар 9.2 Внутрішньофірмові механізми зменшення фінансових ризиків.

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Охарактеризуйте основні методи оцінки фінансових ризиків.
2. Назвіть основні види внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків.
3. Розкрийте основні методи уникнення фінансових ризиків.
4. Охарактеризуйте основні методи лімітування концентрації фінансових ризиків.
5. Виділіть основні методи хеджування фінансових ризиків.
6. Дайте характеристику методу зниження загального рівня фінансових ризиків за допомогою диверсифікації фінансової діяльності підприємства.
7. Розкрийте сутність методу внутрішнього страхування фінансових ризиків шляхом резервування фінансових ресурсів.

8. Назвіть основні форми та види зовнішнього страхування фінансових ризиків.
 9. Назвіть основні умови зовнішнього страхування фінансових ризиків.
2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Економічний диктант.*

Валютні ризики, варіація, внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків, диверсифікація, дисперсія, інвестиційний ризик, кількісний аналіз ризику, кредитний ризик, критичний фінансовий ризик, механізм самострахування фінансових ризиків, механізм трансферту (мінімізації) фінансових ризиків.

Тема 10. Аналіз фінансових звітів

Семінар 10.1 Показники фінансового стану підприємства.

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Розкрийте мету і завдання аналізу фінансових звітів підприємства.
2. Які прийоми використовують в аналізі фінансової звітності?
3. Які вимоги висуваються до фінансової інформації?
4. Назвіть склад фінансової звітності підприємства та призначення кожної форми звітності.
5. Розкрийте зміст понять «ліквідність» і «платоспроможність».
6. Що відображають показники фінансової стійкості підприємства?
7. Як оцінити ділову активність підприємства?
8. Назвіть фінансові причини банкрутства підприємств.
9. Які моделі розроблено у фінансовому менеджменті для прогнозування банкрутства?

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Вирішення практичних завдань.*

Завдання 10.1. Визначити майбутню вартість 17 500 грн., якщо ці гроші вкладені у банк на 2 роки під 13% річних (складні відсотки).

У підприємства є 280 000 грн. та можливість придбати актив, щоб через 7 років його продати за 600 000 грн. Однак, існує альтернатива відкрити на дану суму депозит з рівнем прибутковості 12,5%. Який з варіантів є вигіднішим?

Завдання 10.2. Існує перспектива відкриття депозиту в банку під 15,5% (простих) річних. Яку суму має вкласти підприємство в банк, щоб через 8 років отримати 2 900 тис. грн. для вкладення у виробництво?

Є два варіанти вкладення коштів в банк на 3 роки. Депозит А передбачає рівень прибутковості 21% (простою схемою нарахування відсотків), а депозит Б - 19% (за складною схемою нарахування). Оцінити вигідність обох вкладів, якщо підприємство має намір вкласти 280 тис. грн.

Семінар 10.2 Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Виділіть основні типи моделей, які застосовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства і розкрийте їх сутність.
2. Розкрийте методичну послідовність проведення фінансового аналізу балансу підприємства.
3. Розкрийте методику оцінки ліквідності балансу підприємства.
4. Охарактеризуйте призначення і побудову звіту «Про фінансові результати».
5. Розкрийте сутність проведення вертикального і горизонтального аналізу звіту «Про фінансові результати».
6. Дайте характеристику основним етапам складання звіту «Про рух грошових коштів» в розрізі трьох видів діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової.
7. Виділіть основні складові оцінки звіту «Про власний капітал».

2. Індивідуальне тестування.

3. Економічний диктант.

Вертикальний (структурний) фінансовий аналіз, власний капітал, горизонтальний (трендовий) аналіз, зобов'язання, порівняльний аналіз, примітки до фінансових звітів, фінансова звітність, фінансовий аналіз, фінансові коефіцієнти.

Тема 11. Внутрішньофірмове прогнозування і планування

Семінар 11.1 Система прогнозування фінансової діяльності.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Сутність і цілі внутрішньофірмового фінансового прогнозування і планування.
2. Значення фінансового прогнозування і планування в фінансовому менеджменті.
3. Система прогнозування фінансової діяльності.
4. Перспективне фінансове планування і фінансова стратегія.
5. Система поточного планування фінансової діяльності.
6. Сутність і значення плану надходжень і видатків грошових коштів (план доходів і витрат грошових коштів) підприємства.
7. Значення прогнозного балансу.
8. Сутність і призначення оперативного фінансового планування.

9. Зміст бюджету та його класифікація.

10. Поняття «бюджетування», характеристика бюджетів за сферами діяльності підприємства.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Вирішення практичних завдань.*

Завдання 11.1. Підприємство планує на 4 квартал поточного року наступні витрати і надходження коштів.

Закупівля сировини	13 000грн.
Закупівля додаткового устаткування	68 000грн.
Дохід від реалізації готової продукції	50 000грн.
Витрати на проведення рекламних заходів	7 000 грн.
Дохід від реалізації старого обладнання	8 000 грн.
Витрати на заробітну плату	27 000грн.
Витрати на сплату податків	18 500грн.

Необхідно скласти поточний бюджет підприємства на 4 квартал. в разі нерівності дохідної і витратної частини пояснити причину, при недостатності коштів визначити можливі джерела формування додаткових фінансових ресурсів, при надлишку коштів визначити можливі шляхи їх витрачання.

Семінар 11.2 Поточне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.

План заняття:

1. *Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*

1. Сформулюйте основні етапи проведення фінансового планування на підприємстві і охарактеризуйте кожен з них.
2. Назвіть основні методи фінансового планування..
3. Виділіть і охарактеризуйте основні методи фінансового прогнозування.
4. Охарактеризуйте сутність системи бюджетування та її складових елементів.
5. Виділіть підходи до здійснення процесу бюджетування.
6. Охарактеризуйте сутність і передумови здійснення перспективного фінансового планування на підприємстві.
7. Виділіть основні види поточних фінансових планів, що складаються на підприємстві та охарактеризуйте сутність і мету розробки кожного з них.

2. *Індивідуальне тестування.*

3. *Економічний диктант..*

Балансовий метод, бізнес-план, бюджет, бюджетування, гнучкий бюджет, метод економіко-математичного моделювання, метод експертних оцінок, метод оптимізації планових завдань, нормативний метод, оперативне фінансове планування, перспективний фінансовий план.

Тема 12. Антикризове фінансове управління підприємством

Семінар 12.1 Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Моделі прогнозування банкрутства суб'єктів господарювання.
2. Фінансовий контролінг у системі антикризового управління.
3. Система раннього попередження та реагування.
4. Методи профілактики кризи.
5. Управління фінансовою санацією підприємства.
6. Досудова санація.
7. План санації в ході провадження справи про банкрутство.
8. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління.

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

1. Побудувати таблицю ендогенних та екзогенних факторів, що зумовлюють фінансову кризу на підприємстві.
2. Побудувати схему основних видів реструктуризації підприємства та заходів, що впроваджуються в ході кожного виду реструктуризації.

Семінар 12.2 Управління фінансовою санацією підприємства.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Виділіть основні індикатори раннього попередження та визначить критерії їх інтерпретації в процесі організації системи раннього попередження та реагування.
2. Охарактеризуйте підсистеми системи раннього попередження і реагування.
3. Розкрийте сутність однофакторного дискримінантного аналізу як методу прогнозування банкрутства.
4. Охарактеризуйте переваги застосування багатфакторного дискримінантного аналізу і виділіть найбільш відомі моделі, що використовуються для прогнозування банкрутства підприємства.
5. Виділіть основну мету здійснення і функціональні блоки організації фінансової санації.

2. Індивідуальне тестування.

3. Вирішення практичних завдань.

Семінар 12.3 Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство.

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Охарактеризуйте види і форми здійснення санації.
2. Виділіть основні передумови прийняття рішення про проведення санації боржника після порушення справи про банкрутство.
3. Розкрийте механізм складання плану реорганізації і плану фінансової санації.
4. санації.
5. Визначте сутність та основні форми реструктуризації підприємства.

2. Індивідуальне тестування.

3. Економічний диктант.

Фінансова криза, стратегічна фінансова криза, криза ліквідності, антикризове управління, антикризове фінансове управління, об'єкт антикризового фінансового управління, санація, автономна санація, гетерономна санація.

ЧАСТИНА 3.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Семінар 1.1 «Сутність фінансового менеджменту»

Методи контролю: усне та письмове опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Виникнення і етапи розвитку фінансового менеджменту
 2. Сутність, мета і завдання фінансового менеджменту на підприємстві
 3. Предмет і об'єкт фінансового менеджменту
 4. Принципи та функції фінансового менеджменту
 5. Механізм фінансового менеджменту
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Який вид фінансового ризику генерується зниженням рівня ліквідності оборотних активів?
 - A. ризик втрати платоспроможності;
 - B. ризик зниження фінансової стійкості;
 - C. інфляційний ризик;
 - D. податковий ризик;
2. Який вид фінансового ризику генерується недосконалістю структури капіталу підприємства?
 - A. ризик неплатоспроможності;
 - B. ризик зниження фінансової стійкості;
 - C. інвестиційний ризик;
 - D. депозитний ризик;
3. Якщо розмір фінансових втрат не перевищує розмір розрахованої суми доходу, то здійснення такої господарської операції відбувається в:
 - A. безризиковій зоні;
 - B. зоні допустимого ризику;
 - C. зоні критичного ризику;
 - D. зоні катастрофічного ризику.
4. Який з наведених методів оцінки ризику обґрунтовує ступінь ризику на основі середньоквадратичного відхилення?
 - A. статистичний;
 - B. метод бальної оцінки;
 - C. розрахунково-аналітичний;
 - D. метод аналізу сценаріїв.
5. Якщо розмір фінансових втрат складає всю суму власного капіталу, то здійснення підприємством такої господарської операції відбувається в зоні:
 - A. допустимого ризику;
 - B. катастрофічного ризику;
 - C. критичного ризику;
 - D. безризиковій зоні.
6. Якщо розмір фінансових втрат не перевищує розмір прибутку, що прогнозується, то здійснення такої господарської операції відбувається в зоні:
 - A. катастрофічного ризику;
 - B. критичного ризику;
 - C. допустимого ризику;
 - D. без ризиковій зоні;
7. Який з методів внутрішньої нейтралізації фінансових ризиків передбачає формування резервного капіталу на підприємстві?
 - A. розподіл ризику;
 - B. диверсифікація;
 - C. лімітування концентрації ризику;
 - D. самострахування.
8. Методи хеджування валютних ризиків (множинний вибір):
 - A. форвардні операції;

В. фінансові ф'ючерси ;

С. опціонні операції;

Д. контракти на поставку сировини і матеріалів.

9. Спосіб зниження ризиків, який полягає в розподілі ризиків шляхом розширення об'єктів капіталовкладень, фінансових інструментів тощо, - це:

А. формування резервів;

В. хеджування;

С. страхування ризиків;

Д. диверсифікація.

10. При оцінці ризикованості портфеля цінних паперів треба планувати і діагностувати наступні варіанти розвитку подій:

А. оптимістичний, песимістичний, реалістичний;

В. найбільш ймовірний варіант;

С. песимістичний варіант;

Д. оптимістичний, песимістичний

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Г.М. Александрова; ДонНУЕТ. - Кривий Ріг, 2015. - 300 с.
2. Фінансовий менеджмент: методичні рекомендації для організації
3. самостійної роботи з курсу для студентів економічних спеціальностей / Александрова Г.М. - Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2015. - 82 с.
4. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
5. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
6. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
7. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
8. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
9. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8
10. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб.: рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Пазинич,

- А. В. Шулешко; М-во освіти і науки України. - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 408 с.
11. Синчак В.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Синчак В. П., Крушинська А. В. ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2013. - 503 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 494-503.
12. Спасів Н.Я. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Спасів Н. Я., Оришин Т. М. ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. - 294 с.
13. Турило А. М. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Турило, М. В. Адаменко. - Кривий Ріг : Вид. дім, 2012. - 271 с.

Додаткова

14. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
15. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
16. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
17. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.
18. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
19. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978-966-402-111-8
20. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3 20.
Юрчишена Л.Н. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. /
21. Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 252-255. - 300 экз. - ІБК 978-966-26-96-40-0

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Семінар 2.1 Система забезпечення фінансового менеджменту: склад і принципи побудови.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

3. Поняття системи забезпечення фінансового менеджменту.
4. Підсистема організаційного забезпечення фінансового менеджменту
5. менеджменту
6. Підсистема інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.
7. менеджменту.
8. Підсистема оцінки фінансово стану підприємства.
9. Підсистема фінансового планування і прогнозування.
10. Підсистема фінансового контролю.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Привілейовані акції являють собою:

- A. позичений капітал;
- B. залучений капітал;
- C. власний капітал.
- D. додатковий капітал.

2. Оптимальна структура капіталу це:

A. таке відношення використання власних і позикових засобів, при якому забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом ліквідності підприємства;

B. таке відношення використання власних і позикових засобів, при якому забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість;

C. таке відношення використання власних і позикових засобів, при якому максимізується його ринкова вартість;

D. таке відношення використання власних і позикових засобів, при якому мінімізується його ринкова вартість;

3. Прості акції являють собою:

- A. позичений капітал;
- B. залучений капітал;
- C. власний капітал.
- D. додатковий капітал.

4. Яка з наступних складових не належить до власного капіталу?

- A. статутний капітал;
- B. пайовий капітал;
- C. доходи майбутніх періодів;
- D. додатково вкладений капітал;

5. Яка з наступних складових не належить до зобов'язань підприємства?

- A. довгострокові зобов'язання;
- B. короткострокові зобов'язання;
- C. вилучений капітал;
- D. забезпечення;

6. Дайте найбільш повне визначення вартості капіталу:

- A. відсоток за кредит, яким користується підприємство;
- B. ставка відсотку від суми вкладеного капіталу, яку інвестор сплачує за користування цим капіталом;
- C. процентне відношення суми виплачених дивідендів до суми прибутку у звітному періоді.
- D. ставка відсотку від суми прибутку, яку інвестор сплачує за користування капіталом

7. Сила дії фінансового важеля -

- A. показує, у скільки разів темпи зміни чистого прибутку підприємства перевищують темпи приросту його операційного прибутку за рахунок ефекту фінансового важеля;
- B. це співвідношення власних та позикових засобів, що використовуються підприємством у процесі господарської діяльності;
- C. показує, на скільки відсотків підвищується рентабельність власного капіталу підприємства за рахунок залучення в господарський оборот позикового капіталу, незважаючи на його платний характер.
- D. це співвідношення прибутку та позикових засобів, що використовуються підприємством у процесі господарської діяльності

8. Середньозважена вартість капіталу являє собою:

- A. середній розмір відсотку за кредити, якими користується компанія;
- B. середню величину з вартостей окремих складових, зважених за їх питоною вагою у загальній структурі капіталу;
- C. середню величину з вартостей власного і позикового капіталів, зважених за їх питоною вагою у загальній структурі капіталу.
- D. середній розмір прибутку, який отримує компанія

9. Процес формування капіталу підприємства базується на основі таких принципів:

- A. врахування перспектив розвитку господарської діяльності підприємства;
- B. забезпечення відповідності обсягу капіталу, який залучається, до обсягу активів підприємства, що формуються;
- C. забезпечення оптимальності структури капіталу з позицій ефективного його функціонування;
- D. усі відповіді правильні;

10. За терміном використання капітал поділяється:

- A. довгостроковий та короткостроковий;
- B. довгостроковий, середньостроковий та короткостроковий;
- C. довгостроковий та середньостроковий.
- D. середньостроковий

4. Обговорення практичних питань.

1. Поясніть різницю між горизонтальним і вертикальним аналізом фінансових звітів. Які завдання досягаються при застосуванні вказаних методів аналізу?
2. Чим пояснюється необхідність групування фінансових показників за певними ознаками?
3. Чи існують відмінності у застосуванні середніх величин у фінансовому аналізі і статистиці?
4. Які основні умови і обмеження застосування методу порівняння в процесі аналізу фінансових звітів підприємства?

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8
7. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб.: рекомендовано М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко; М-во освіти і науки України. - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 408 с.
8. Синчак В.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Синчак В. П., Крушинська А. В. ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2013. - 503 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 494-503.

Додаткова

9. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
10. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
11. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>

12. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
14. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
15. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з екрана.
16. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. / Т. М. Тігова, Л. С. Селіверстова, Т. Б. Процюк ; Національна академія внутрішніх справ, Навчально-науковий інститут права та психології, Ф-т правового забезпечення підприємницької діяльності та психології науки, молоді та спорту України. - [Донецьк : ДонНУЕТ, 2013]. - Локал. комп'ютер. мережа НБ ДонНУЕТ. - Систем. вимоги: ПК з процесором ; MS Windows 2000. - Назва з тит. екрана. - Навч. посіб. із Інтернета: Демонстративна версія Центр учбової літератури. - К. 2012. - Режим доступу: www.culonline.com.

Тема 3. Управління грошовими потоками

Семінар 3.1 Основні стадії управління грошовими потоками.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Суть і класифікація грошових потоків підприємства.
2. Необхідність, основні принципи, цілі і завдання управління грошовими потоками підприємства.
3. Етапи організації управління грошовими потоками.
4. Оптимізація грошових потоків.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Згідно з чинним законодавством поняття інвестицій визначається як:

А. сукупність грошових коштів підприємства, яка використовується ним для одержання прибутку;

В. грошовий вираз матеріальних та нематеріальних активів підприємства;

С. сукупність усіх видів майнових, матеріальних та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту;

D. немає правильної відповіді;

2. Якщо капітал використовується для інвестування у спеціальні цільові банківські вклади, придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів, то такі інвестиції називаються:

- A. прямими;
- B. реальними;
- C. виробничими;
- D. фінансовими.

3. Чисті виробничі інвестиції підприємства - це:

- A. інвестиції на розширене відтворення виробничих фондів;
- B. сума валових інвестицій та амортизаційних відрахувань підприємства;
- C. різниця між валовими капіталовкладеннями та сумою чистого прибутку підприємства;
- D. вкладення капіталу в певні об'єкти самим інвестором без посередників.

4. Врахування чинника часу при визначенні ефективності інвестицій необхідне для:

- A. встановлення терміну довгострокового кредитування підприємства;
- B. передбачення майбутніх змін у ставках процента;
- C. визначення терміну окупності капіталовкладень;
- D. приведення різночасових капітальних вкладень до одного

розрахункового періоду.

5. Величину грошового потоку при обчисленні ефективності інвестицій можна визначити як:

- A. величину чистого прибутку підприємства;
- B. різницю між сумою балансового прибутку підприємства та операційними витратами;
- C. суму капіталовкладень підприємства на розширене відтворення основних фондів;
- D. різницю чистого доходу підприємства та амортизаційних відрахувань;

6. Внутрішня норма рентабельності інвестицій - це дисконтна ставка, за якої:

- A. термін окупності інвестицій не перевищує 5 років;
- B. $MPV = 0$;
- C. індекс рентабельності інвестицій > 1 ;
- D. індекс дохідності інвестицій $= 1$;

7. Показник MPV визначається як:

- A. різниця між грошовими потоками від проекту та початковими інвестиціями;
- B. різниця між дисконтованими грошовими потоками від проекту та початковими інвестиціями;
- C. різниця між дисконтованими грошовими потоками від проекту та дисконтованими інвестиціями;
- D. сума між дисконтованими грошовими потоками від проекту та початковими інвестиціями;

8. Початкові інвестиції - це

А. номінальна вартість проекту капітальних вкладень з урахуванням результатів від продажу діючого устаткування та податків;

В. реальна вартість проекту капітальних вкладень з урахуванням результатів від продажу діючого устаткування та податків;

С. реальна вартість капітальних вкладень без урахування результатів від продажу діючого устаткування та податків;

Д. первинна вартість проекту капітальних вкладень без урахування результатів від продажу діючого устаткування та без податків;

9. Технологічна структура виробничих інвестицій характеризує співвідношення між:

А. затратами на підготовчі та будівельно-монтажні роботи, вартість машин, механізмів, обладнання;

В. витратами на нове будівництво, реконструкцію, розширення та технічне переоснащення підприємства;

С. довго -, середньо -, короткостроковими капіталовкладеннями;

Д. реальними та фінансовими інвестиціями.

10. Довгострокові вкладення капіталу у відтворення основних засобів та приріст товарно-матеріальних цінностей називають:

А. акціями;

В. інвестиціями;

С. капітальними вкладеннями;

Д. джерелами фінансування;

4. Підготуйтеся до письмового опитування.

5. Вирішення практичних завдань.

Завдання 3.1. Сума прибутку до оподаткування підприємства складає 200 тис. грн. Вартість основних фондів 600 тис. грн. Норма амортизації 10%. Сума запасів зі звітний рік зросла на 25 тис. грн., сума дебіторської заборгованості - на 100 тис. грн. При цьому підприємство розрахувалось з кредиторам за товари на суму 30 тис. грн. Норма відрахування до резервного фонду 7% від чистого прибутку підприємства.

Окрім того, підприємство сплатило податки у сумі 50 тис. грн., заробітну плату оперативному та адміністративному персоналу - 250 тис. грн. Сума виручки від реалізації 700 тис. грн. Сума коштів, виплачених за придбання сировини та матеріалів склала 84,5 тис. грн.

Розрахувати чистий грошовий потік від операційної діяльності прямим та непрямим методами.

Завдання 3.2. Виручка від реалізації продукції фірми в 2012 році склала 400 тис. грн. Умови продажу товарів у кредит були такі: 1/10, чисті 30. При діючій кредитній політиці 50% клієнтів оплачують покупку на 10-й день і користуються знижкою, 40% - на 30-й, а 10% затримують оплату до 40-го дня.

Частка змінних витрат фірми дорівнює 70%. Доподаткова ціна капіталу, інвестованого в дебіторську заборгованість, складає 20%. Хоча фірма щорічно витрачає 5 тис. грн. на аналіз платоспроможності потенційних клієнтів і

повернення прострочених платежів, 2,5% обсягу реалізації так і залишаються неоплаченими.

Визначити:

- а. середній період погашення дебіторської заборгованості;
- б. загальні витрати, пов'язані з наданням знижок;
- в. витрати на підтримання дебіторської заборгованості;
- г. вартість безнадійних боргів

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
2. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
3. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
4. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса.
5. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.

Додаткова

6. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
7. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ИБК 978966-402-111-8
8. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ИБК 978-966-7598-98-3 20. Юрчишена Л.Н. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. /
9. Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 252-255. - 300 экз. - ИБК 978-966-26-96-40-0

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках

Семінар 4.1 Сутність компаундирування, базові формули.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Суть і практичне використання оцінки вартості грошей в часі

2. Майбутня вартість грошей, її визначення і використання у

3. фінансових розрахунках.

4. Справжня вартість грошей, її визначення і використання у

5. фінансових розрахунках.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Ануїтет - це:

A. ставка дисконтування;

B. процентна ставка;

C. серія вкладів або виплат рівних сум, що здійснюються через певні інтервали або певну кількість періодів;

D. те ж саме, що й дисконтування;

2. Основні причини, які впливають на вартість грошей у часі, - це:

A. інфляція;

B. політична ситуація;

C. ризик;

D. рівень доходів;

3. Дисконт - це:

A. різниця між нарощеною та теперішньою вартостями;

B. різниця між сумою, вказаною на векселі та сплаченою власнику векселя до настання терміну погашення;

C. відсоток, який банк утримує при обліку або при покупці векселя;

D. різниця між ціною придбання товару та ціною реалізації;

4. Звичайний ануїтет - це:

A. ануїтет, коли грошові виплати припадають на початок кожного періоду;

B. ануїтет, коли грошові виплати припадають на кінець кожного періоду;

C. ануїтет, на який нараховують прості відсотки;

D. ануїтет, на який нараховують складні відсотки;

5. Майбутня вартість грошей - це:

A. сума інвестованих коштів;

B. сума інвестованих у даний час коштів, в яку вони перетворюються через певний період часу з урахуванням певної ставки процента;

C. сума майбутніх грошових коштів за умови нинішньої оцінки;

D. інструмент нарощення вартості грошових коштів;

6. Операція, пов'язана зі збільшенням початкового вкладу, визначається як:

- A. ануїтет;
- B. компаундування;
- C. дисконтування;
- D. акцептування;

7. Операція, пов'язана із визначенням теперішньої вартості грошей шляхом вирахування відсотка із нарощеної суми, визначається як:

- A. ануїтет;
- B. компаундування;
- C. дисконтування;
- D. акцептування;

8. Теперішня вартість грошових коштів представляє собою:

A. суму майбутніх грошових надходжень, зведених з урахуванням певної процентної ставки (так званої «дисконтної ставки») до теперішнього періоду з поправкою на ризик;

B. суму інвестованих на поточний момент грошових коштів, в яку вони перетворюються через певний проміжок часу з урахуванням певної ставки відсотка.

C. процес поетапного збільшення суми вкладу шляхом приєднання до первісного вкладу суми відсотка

D. суму, яка нараховується від первісної суми вкладу в кінці одного періоду платежу;

9. Яке з визначень в найбільш повній мірі відповідає поняттю «складного відсотка»?

A. сума, яка нараховується від первісної суми вкладу в кінці одного періоду платежу.

B. сума доходу, яка утворюється в результаті інвестування при умові, що сума нарахованого відсотка не сплачується після кожного періоду, а приєднується до основної суми вкладу і сама приносить дохід.

C. приріст вкладених грошових сум у відносному виразі.

D. добуток майбутньої вартості грошових коштів та процентної ставки.

10. Який з алгоритмів дозволяє правильно визначити майбутню вартість грошових надходжень (у випадку використання механізму складного відсотка)?

A. співвідношення теперішньої вартості грошових коштів та множника нарощування суми складних відсотків;

B. добуток теперішньої вартості грошових коштів та множника нарощування суми простих відсотків;

C. добуток теперішньої вартості грошових коштів та процентного фактора теперішньої вартості;

D. добуток теперішньої вартості грошових коштів та відсоткового фактора майбутньої вартості;

3. *Вирішення практичних завдань.*

Завдання 4.1. Необхідно визначити суму простого відсотка за рік при наступних умовах: первинна сума вкладу - 1000 ум. грошових од.; процентна ставка, що виплачується щокварталу - 20%.

Завдання 4.2. Необхідно визначити суму дисконту за простим відсотком за рік при наступних умовах: кінцева сума внеску визначена в розмірі 1000 ум. грошових од.; дисконтна ставка складає 20% в квартал.

Завдання 4.3. Необхідно визначити майбутню вартість внеску і суму складного відсотка за весь період інвестування при наступних умовах: первісна вартість вкладу - 1000 ум. грошових од.; процентна ставка, яка використовується при розрахунку суми складного відсотка, встановлена в розмірі 20% в квартал; загальний період інвестування - один рік.

Завдання 4.4. Необхідно визначити справжню вартість грошових коштів і суму дисконту по складним відсоткам за рік при наступних умовах: майбутня вартість грошових коштів визначена в розмірі 1000 ум. грошових од.; використовувана для дисконтування ставка складного відсотка становить 20% в квартал.

Завдання 4.5. Необхідно визначити річну ставку прибутковості облігації при наступних умовах: номінал облігації, що підлягає погашенню через три роки, становить 1000 ум. грошових од.; ціна, за якою облігація реалізується в момент її емісії, становить 600 ум. грошових од.

Завдання 4.6. Необхідно визначити ефективну середньорічну процентну ставку при наступних умовах: грошова сума 1000 ум. грошових од, поміщена в комерційний банк на депозит строком на 2 роки: річна процентна ставка, за якою щоквартально здійснюється нарахування відсотка, становить 10% (0,1).

Завдання 4.7 Перед інвестором стоїть завдання розмістити 100 ум. грошових од. на депозитний вклад строком на один рік. Один банк пропонує інвесторові виплачувати дохід за складними відсотками у розмірі 23% в квартал; другий - у розмірі 30% один раз на чотири місяці; третій - в розмірі 45% два рази в році; четвертий - у розмірі 100% один раз на рік.

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІББК 978-966-2643-39-8

Додаткова

7. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює
8. державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу:
<http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
9. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
11. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
13. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] /
Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада
України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. -
Назва з екрана.
14. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] /
Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України,
сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з
екрана.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5. Управління прибутком підприємства

Семінар 5.1 Формування прибутку підприємства у сучасних умовах господарювання

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
- 2. Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Управління доходами і витратами підприємств.
 2. Цінова політика підприємства, методи встановлення цін
 3. Управління прибутком в процесі господарської діяльності підприємства.
 4. операційний леверидж як механізм управління формуванням прибутку.
 5. Фінансовий важіль.
- 3. Підготуйтеся до письмового опитування.*
- 4. Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

15. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
16. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
17. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
18. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
19. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
20. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

21. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
22. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
23. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
24. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
25. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
26. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
27. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з екрана.

Тема 6. Управління активами

Семінар 6.1 Формування та управління фінансово-експлуатаційними потребами в обігових коштах.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Суть і значення управління активами підприємства.
 2. Зміст і задачі управління оборотними активами.
 3. Управління дебіторською заборгованістю.
 4. Управління грошовими коштами.
 5. Управління запасами
 6. Управління необоротними активами.
 7. Стратегія фінансування поточних активів.
3. *Підготуйтеся до письмового опитування.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
2. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
3. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
4. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса.
5. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.

Додаткова

6. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
7. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978966-402-111-8
8. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3 20. Юрчишена Л.Н. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. /
9. Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 252-255. - 300 экз. - ІБК 978-966-26-96-40-0

Тема 7. Вартість і оптимізація структури капіталу

Семінар 7.1 Визначення загальної потреби в капіталі.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Економічна суть капіталу та значення управління ним у системі фінансового менеджменту

2. Принципи формування капіталу новостворюваного підприємства.
Політика формування власних фінансових ресурсів.
3. Політика залучення позикових засобів.
4. Вартість капіталу і принципи її оцінки.
5. Оптимізація структури капіталу.
3. *Підготуйтеся до письмового опитування.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

7. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює
8. державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: [http : //www.dfp .gov.ua/1060. html](http://www.dfp.gov.ua/1060.html)
9. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
11. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
13. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: [http://www rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). - Назва з екрана.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 8. Управління інвестиціями

Семінар 8.1 Управління формуванням інвестиційного портфеля.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
- 2. Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Сутність і класифікація інвестицій
 2. Мета, сутність і задачі управління інвестиціями
 3. Управління капітальними інвестиціями
 4. Оцінка ефективності інвестиційних проектів
 5. Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій
 6. Управління фінансовими інвестиціями
 7. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій
 8. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій
- 3. Підготуйтеся до письмового опитування.*
- 4. Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
2. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - а. К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
3. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
4. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. а. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.
5. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
6. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ;

- Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978966-402-111-8
7. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3

Допоміжна

9. Кравчук О.М., Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч.посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 504 с.
10. Кузьмін, О. Є. Економічна діагностика : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. - К. : Знання, 2012. - 318 с.
11. Поважний О. С. Корпоративне управління : підруч. / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. О. Харламова ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. держ. ун-т упр. - К. : Кондор, 2013. - 244 с.
12. Фінансовий менеджмент у запитаннях та відповідях / Тридіт О. М., Азаренкова Г. М., Біломістний О. М., Орехова К. В. - Л.: Новий світ - 2000, 2013. - 256 с.

Семінар 8.2 Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій.

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

- 1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
- 2. Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Фінансове бюджетування як основа динамічного розвитку СПД.
 2. Фінансовий менеджмент підприємств житлово-комунальної сфери
 3. Фінансовий менеджмент підприємств комунальної власності
- 3. Розв'яжіть тестові завдання.*
- 4. Підготуйте доповідь та її презентацію.*
- 5. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.

2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

7. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює
8. державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: [http : //www.dfp.gov.ua/1060.html](http://www.dfp.gov.ua/1060.html)
9. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
11. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
13. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.

Тема 9. Управління фінансовими ризиками

Семінар 9.1 Методи оцінки ризиків.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Сутність і класифікація фінансових ризиків.
 2. Основи управління фінансовими ризиками підприємства.
 3. Оцінка фінансових ризиків.

4. Внутрішньофірмові механізми зменшення фінансових ризиків.
 5. Механізми зовнішнього зменшення дії фінансових ризиків.
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*
1. Відповідно до класифікації за видами діяльності прибуток може бути:
 - A. від реалізації продукції;
 - B. для споживання;
 - C. операційний.
 - D. чистий
 2. Під запасом фінансової міцності розуміють:
 - A. різницю між сумою виручки і змінних витрат;
 - B. різницю між сумою постійних і змінних витрат;
 - C. різницю між сумою виручки і порогом рентабельності.
 - D. різницю між сумою виручки і сумою постійних витрат
 3. Показником, що дає можливість найкращим чином порівняти ефективність роботи підприємства за різні звітні періоди, є:
 - A. чистий прибуток;
 - B. рентабельність основної діяльності;
 - C. собівартість реалізованої продукції.
 - D. збільшення активів
 4. Прибуток за складом може бути:
 - A. від реалізації активів;
 - B. чистий;
 - C. капіталізований нерозподілений;
 - D. розподілений
 5. Маржинальний прибуток визначається як:
 - A. як різниця між чистою виручкою від реалізації продукції та собівартістю цієї продукції (змінними витратами);
 - B. загальна сума прибутку, отримана підприємством від усіх видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової);
 - C. різниця між доходами і витратами в результаті надзвичайних подій (стихійного лиха, пожеж, техногенних аварій тощо).
 - D. загальна сума прибутку, отримана підприємством від операційної інвестиційної видів діяльності
 6. На величину прибутку впливають такі фактори:
 - A. зовнішні і внутрішні;
 - B. постійні і змінні;
 - C. адміністративні.
 - D. суб'єктивні
 7. Сила впливу операційного важеля показує:
 - A. наскільки зміняться змінні витрати при зміні обсягу виробництва;
 - B. наскільки зміниться прибуток при зміні виручки від реалізації;
 - C. наскільки зміниться прибуток при зміні постійних витрат.
 - D. наскільки зміниться прибуток при зміні оподаткування
 8. Під час планування прибутку від операційної діяльності точку беззбитковості можна визначити як:

А. величину, яка відповідає такому обсягу продажу, за якого надходження від реалізації продукції дорівнюють витратам на виробництво і реалізацію цієї продукції;

В. величину, яка відповідає такому обсягу продажу, за якого надходження від реалізації продукції дорівнюють витратам на виробництво;

С. величину, яка відповідає такому обсягу продажу, за якого надходження від реалізації продукції дорівнюють витратам на реалізацію цієї продукції.

Д. величину, яка відповідає такому обсягу продажу, за якого надходження від реалізації продукції дорівнюють активам.

9. Чи змінюється при збільшенні частки постійних витрат у собівартості продукції прибуток по відношенню до змін обсягів продажу?

А. не змінюється;

В. змінюється незначно;

С. інтенсивно змінюється.

Д. прямо пропорційно.

10. Основними формами виплати дивідендів є:

А. змішана і негрошова.

В. змішана, грошова і негрошова;

С. змішана і грошова.

Д. негрошова.

3. *Вирішення практичних завдань.*

Завдання 9.1. Підприємство має дві альтернативи вкладення коштів. За умови реалізації інвестиційного проекту сума первісних інвестицій підприємства становитиме 100 тис. грн. Проект розрахований на 5 років.

У перший рік планується отримання збитку у розмірі 25 тис. грн., а починаючи з 2 року прибутки: 2 рік - 50 тис. грн., 3 рік - 150 тис. грн., 4 рік - 150 тис. грн., 5 рік - 200 тис. грн. Ставка дисконтування складає 12%.

Розрахувати чисту приведену вартість інвестицій. Другою альтернативою є поміщення 100 тис. грн. до комерційного банку під складні відсотки 18% на 5 років. Оцінити майбутню вартість внеску.

Завдання 9.2. Знайти річну процентну ставку, яка б забезпечила реальну ставку доходності операції 12%, якщо річний темп інфляції становить 20% .

Завдання 9.3. Розрахуйте, що вигідніше для підприємства:

- покласти 120 тис. грн. в банк під 30 % річних з нарахування відсотків 1 раз на рік;

- покласти 120 тис. грн. в банк під 30 % річних з нарахування відсотків кожний квартал;

покласти 120 тис. грн. в банк під 30 % річних з нарахування відсотків кожний місяць.

Список рекомендованої літератури

Основна

14.Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.

15. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
16. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
17. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
18. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
19. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

20. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює
21. державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
22. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
23. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
24. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
25. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
26. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.

Семінар 9.2 Внутрішньофірмові механізми зменшення фінансових ризиків.

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

1. Фінансовий менеджмент підприємств міського будівництва
2. Фінансовий менеджмент транспортних підприємств.
3. Стратегія і тактика підприємств міського господарства щодо досягнення оптимального фінансового результату.

Контроль фінансових показників як спосіб запобігання банкрутству підприємств.

3. Розв'яжіть тестові завдання.
4. Підготуйте доповідь та її презентацію.
5. Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент [Текст] : конспект лекцій / Г.М. Александрова; ДонНУЕТ. - Кривий Ріг, 2015. - 300 с.
2. Фінансовий менеджмент: методичні рекомендації для організації
3. самостійної роботи з курсу для студентів економічних спеціальностей / Александрова Г.М. - Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2015. - 82 с.
4. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
5. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
6. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
7. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
8. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
9. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8
10. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб.: рекоменд. М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко; М-во освіти і науки України. - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 408 с.
11. Синчак В.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Синчак В. П., Крушинська А. В. ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2013. - 503 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 494-503.
12. Спасів Н.Я. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Спасів Н. Я., Орищин Т. М. ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. - 294 с.
13. Турило А. М. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Турило, М. В. Адаменко. - Кривий Ріг : Вид. дім, 2012. - 271 с.

Додаткова

14. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
15. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
16. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
17. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.
18. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
19. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ИБК 978966-402-111-8
20. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ИБК 978-966-7598-98-3
21. Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 252-255. - 300 экз. - ИБК 978-966-26-96-40-0

Тема 10. Аналіз фінансових звітів

Семінар 10.1 Показники фінансового стану підприємства.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Сутність, завдання та методи аналізу фінансових звітів.
 2. Аналіз бухгалтерського балансу.
 3. Оцінка звіту про фінансові результати.
 4. Аналіз звіту про рух грошових коштів.
 5. Оцінка звіту про власний капітал.
 6. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

3. Підготуйтеся до письмового опитування.
4. Підготуйте доповідь та її презентацію.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

7. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює
8. державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: [http : //www.dfp.gov.ua/1060.html](http://www.dfp.gov.ua/1060.html)
9. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
11. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
13. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
14. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з екрана.

Семінар 10.2 Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Етапи процесу фінансового планування на підприємстві.
 2. Вітчизняний і зарубіжний досвід щодо прогнозування діяльності і фінансових результатів СПД.
 3. Фінансове бюджетування як основа динамічного розвитку СПД.
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
5. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІББК 978-966-2643-39-8
7. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб.: рекоменд. М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко; М-во освіти і науки України. - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 408 с.
8. Синчак В.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Синчак В. П., Крушинська А. В. ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2013. - 503 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 494-503.

Додаткова

9. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
10. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
11. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
12. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
14. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
15. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з екрана.
16. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності : навч. посіб. / Т. М. Тігова, Л. С. Селіверстова, Т. Б. Процюк ; Національна академія внутрішніх справ, Навчально-науковий інститут права та психології, Ф-т правового забезпечення підприємницької діяльності та психології науки, молоді та спорту України. - [Донецьк : ДонНУЕТ, 2013]. - Локал. комп'ютер. мережа НБ ДонНУЕТ. - Систем. вимоги: ПК з процесором ; MS Windows 2000. - Назва з тит. екрана. - Навч. посіб. із Інтернета: Демонстративна версія Центр учбової літератури. - К. 2012. - Режим доступу: www.culononline.com.

Тема 11. Внутрішньофірмове прогнозування і планування

Семінар 11.1 Система прогнозування фінансової діяльності..

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Прогнозування і планування як основа управління підприємством.
 2. Бюджетування як сучасна система планування на підприємстві.
 3. Перспективне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.
 4. Поточне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.
 5. Оперативне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.
3. *Підготуйтеся до письмового опитування.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

7. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює
8. державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: [http : //www.dfp .gov.ua/1060. html](http://www.dfp.gov.ua/1060.html)
9. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
11. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
13. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: [http://www rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua). - Назва з екрана.

Семінар 11.2 Поточне фінансове планування (бюджетування) на підприємстві.

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*

1. Диверсифікація портфелю інвестицій як спосіб зменшення ризиків підприємницької діяльності.
2. Врахування інфляції в інвестиційних операціях.
3. Політика фінансування оборотних активів
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
5. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
2. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
3. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
4. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса.
5. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.

Додаткова

6. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
7. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978966-402-111-8
8. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3 20. Юрчишена Л.Н. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. /
9. Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 252-255. - 300 экз. - ІБК 978-966-26-96-40-0

Тема 12. Внутрішньофірмове прогнозування і планування

Семінар 12.1 Система прогнозування фінансової діяльності.

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством
 2. Система раннього попередження та реагування
 3. Прогнозування банкрутства підприємства
 4. Управління фінансовою санацією підприємства
 5. Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство
 6. Реструктуризація підприємства в системі антикризового фінансового управління
3. *Підготуйтеся до письмового опитування.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч. посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
2. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - а. К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
3. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
4. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. а. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.
5. Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
6. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978966-402-111-8
7. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми, табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3

Допоміжна

9. Кравчук О.М., Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 504 с.
10. Кузьмін, О. Є. Економічна діагностика : навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. - К. : Знання, 2012. - 318 с.
11. Поважний О. С. Корпоративне управління : підруч. / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. О. Харламова ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Донец. держ. ун-т упр. - К. : Кондор, 2013. - 244 с.
12. Фінансовий менеджмент у запитаннях та відповідях / Тридіт О. М., Азаренкова Г. М., Біломістний О. М., Орехова К. В. - Л.: Новий світ - 2000, 2013. - 256 с.

Семінар 12.2 Управління фінансовою санацією підприємства.

Методи контролю: усне опитування, письмове індивідуальне тестування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Методи страхування як захист від фінансових ризиків
 2. Стратегія і тактика підприємств в управлінні ризиками на сучасному рівні ринкових відносин в Україні.
 3. Зарубіжний досвід запобігання фінансовим ризикам.
3. *Розв'яжіть тестові завдання.*
4. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*
5. *Підготуйтеся до обговорення дискусійних питань семінарського заняття.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2009. - 724 с.
2. Давиденко Н.М. Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - К. : Задруга, 2012. - 515 с.
3. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.
4. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010. - 320 с.

5. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
6. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8

Додаткова

7. Архів статистичної інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових. Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/1060.html>
9. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
10. Міністерство фінансів України — <http://www.minfm.gov.ua>
11. Державний комітет статистики України — <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України — <http://www.amc.gov.ua>
13. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Електрон. текст. дані. - К. : Верховна Рада України, сор. 1994-2013. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.
14. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] / Держстат України. - Електрон. текст. дані. - К. : Держстат України, сор. 1998-2013. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. - Назва з екрана.

Семінар 12.3 Фінансова санація в ході провадження справи про банкрутство.

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Проаналізуйте задачі та підготуйтеся до їх обговорення.*
3. *Підготуйте доповідь та її презентацію.*

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Жебка В.В. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. В. Жебка, О. М. Антонова, А. В. Кривуца. - К. : Логос, 2012. - 314 с.

2. Калетнік Г. М. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.:Хай-Тек Прес, 2010 . - 320 с.
3. Кравчук Л.С. Фінансовий менеджмент. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. С. Кравчук, В. М. Колесник, Т. П. Шаповал. - Миколаїв : МНАУ, 2012. - 187 с.
4. Лисенко Н. О. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Лисенко, Н. Ю. Мельничук ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 233 с. - ІБК 978-966-2643-39-8
5. Пазинич В. І. Фінансовий менеджмент [Текст]: навч. посіб.: рекомєнд. М-вом освіти і науки України для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко; М-во освіти і науки України. - К.: Центр учб. л-ри, 2011. - 408 с.
6. Синчак В.П. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Синчак В. П., Крушинська А. В. ; Хмельниц. ун-т упр. та права. - Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. та права, 2013. - 503 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 494-503.
7. Спасів Н.Я. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Спасів Н. Я., Орищин Т. М. ; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. - 294 с.
8. Турило А. М. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Турило, М. В. Адаменко. - Кривий Ріг : Вид. дім, 2012. - 271 с.

Додаткова

9. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій). Навч.посібник. - Львів: «Новий світ - 2000», 2011. - 284 с.
- 10.Фінансовий менеджмент : підручник / Г. М. Калетнік, А. С. Даниленко, О. М. Варченко, В. М. Ціхановська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, М-во аграр. політики та продовольства України, ВНАУ, БНАУ. - К. : Хай-Тек Прес, 2013. - 686 с.
- 11.Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / кер. авт. кол. та відп. ред. проф. Непочатенко О. О. - Умань : Сочінський [вид.], 2012. - 523 с.
- 12.Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. - Суми: Вид-во СумДУ, 2012. - 539 с.
- 13.Фінансовий менеджмент: Підручник. — 2-ге вид., стер. Затверджено МОН / Шелудько В.М. — К., 2013. — 375 с.
- 14.Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Л. С. Матюшева та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. В. І. Хомякова ; Черкас. держ. технол. ун-т. - Черкаси : ЧДТУ, 2013. - 215 с. : рис., табл. - (Підручники & посібники). - Бібліогр.: с. 183-185. - 300 экз. - ІБК 978966-402-111-8
- 15.Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. / [Я. П. Квач та ін. ; за ред. В. М. Орлова] ; Укр. держ. ун-т фінансів та міжнар. торгівлі, Одес. ін-т фінансів, Одес. нац. акад. зв'язку ім. О. С. Попова, Ін-т економіки та менедж. - О. : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. - 87 с. : схеми,

- табл. - Бібліогр.: с. 82-86. - 300 экз. - ІБК 978-966-7598-98-3 20. Юрчишена
Л.Н. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. /
- 16.Юрчишена Л. В. - Вінниця : ВФЕУ, 2013. - 259 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с.
252-255. - 300 экз. - ІБК 978-966-26-96-40-0

Навчальне видання

Юнацький Мар'ян Олегович

Кафедра фінансів і банківської справи

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої
Справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.

